

نویسنده شهپر: حسین عمادزاده (۱)

جهانگیری اسلام

امیر شکیب ارسلان مینویسد داستان جهانگیری اسلام باین سرعت در تاریخ بشر نظیر ندارد - اکثر مورخین نوشته اند: اسلام در مدت هشتاد سال بیش از آنچه روم در هشتصد سال جهانگیری کرد پیشرفت نمود. ناپلئون، میگفت مسلمین نصف دنیا را در نیم قرن تسخیر کردند.

علمای تاریخ و علم الاجتماع در بیان علل و اسباب کامیابی مسلمین و جهانگیری آنها باین سرعت حیران گشته و سرا نکشت عبرت بد ندان گرفته اند و هر يك اسبابی که در نظر آنها بزرگ بوده نگاشته اند.

ناپلئون که مرد جنگی و نابغه روزگار بود و حوادث گیتی را با نظر دقت مینگریست معتقد بود که عرب پیش از اسلام؛ بیش از آنچه مردم کمان میکنند در جنگ مهارت داشته و جنگهای داخلی و فامیلی و قبیله ای موجب زبردستی آنها گشته بود که در صف اول ممال جنگ جوی جهان قرار گرفته اند

مؤلف محترم زندگانی چهارده مصوم و ۲۴ کتاب ارزنده دیگر

— و از يك طرف مللی که اعراب بر آنها تسلط یافته اند مواجه با دردهای اجتماعی بوده اند که مورخین ننوشته اند.

ناپلئون با این عقیده شخصی، حضرت محمد (ﷺ) را بسیار محترم و بزرگ می شمرد.

و انتشار اسلام را از او میدانست بقدری حضرت محمد (ص) در نظر او عظمت پیدا کرده بود که چون در مصر با مظاهر قدرت و تعلیمات اسلام روبرو شد، میخواست اسلام را بپذیرد و ارتش خود را بقبول اسلام و اداری کند. در ۱۸۰۰ میلادی (۱۲۰۰ هجری قمری) تاجزیره سنت هلن رفیق و همراه ناپلئون بود؛ آنچه از او میشنید می نوشت این موضوع را از او ناپلئون اعتراف کرد که میخواست اسلام قبول کند ولی انتظار داشت بحوالی فرانسه برسد آنوقت اقدام نماید تا با اسلام خود بر شرق سیطره یابد.

مسیح «ایقان دینه» مسلمان فرانسوی مدافع مشهور اسلام که در سال ۱۳۴۷ قمری برای ادای حج بمکه رفته در کتاب خود در شرح حج مکه و مدینه اسناد راجع باسلام ناپلئون نقل کرده که از آن جمله نوشته او است بدین شرح ناپلئون نوشته :

«من امیدوارم طو لی نکند که عقلای اینجا و متمدنین دنیا را اگر آورده و بکمک آنها قوانینی مرتب سازم که همه بره بادی قرآن نباشده باشد زیرا قرآن یگانه مبدأ حق و حقیقت است. این کتاب بتنهائی عهده دار سعادت بشر میباشد.»

(امضاء بنا پات)

و نیز از یادداشت‌های اوست :

مکرر بشما گفته‌ام و آشکارا آگهی داده‌ام که من مسلمان و خدایپرستم
 من محمد ﷺ رسول خدا را بزرگ می‌شمارم و مسلمانان را دوست می‌دارم
 (امضاء بناپارت) ناپلئون مردی عاقل و خردمند و مانند سایر نوابغ عالم
 دارای عزم و اراده قوی بوده است و با اسلام علاقمند شده و او فهمید که جهان
 کبری اسلام در مدت کوتاهی در تاریخ بشر واقع می‌مانند و بی نظیر و بی‌سابقه بود
 او حس کرد این پیشرفت سریع مرهون فضایل اسلام و مناقب پیغمبر
 اسلام بود و اصحاب او در آسمان حقیقت چون ماه و خورشید
 درخشان بودند .

«موسیو گروسه» در کتاب تمدن‌های شرق که بیش از همه کس این بحث را با
 مدارک روشن نقل کرده در بخش متعلق بتمدن اسلام نوشته است
 در اثر دو نبرد اجبارین و بزموک کشور بنیرالس - سوریه - فلسطین
 مصر بتصرف مسلمین درآمد و در اثر دو جنگ در قادیسیه و نهاوند -
 راه تسخیر کشور ایران در برابر مسلمانان باز گردید و برای روم پس از
 انزاع سوریه و مصر و آفریقا موقتاً آسیای صغیر و (آفایون) برای آند دولت
 باقی‌اند ولی دولت با عظمت ساسانی ایران تماماً سقوط کرد.

در ظرف چند سال اقتدار مسلمین از آفریقا و جناب توروس تا رود سیحون
 و جیحون امتداد یافت. طولی نکشید که بما و راه النهر رسید
 کشور ترکیهای ایرانی را که تابع چین بودند نیز تسخیر کرد .
 خلفای راشدین که در دوران حکومت آنها این کشورهای پهناور
 مستخر شده با داب و دستور محمدی «س» پای بست بودند. از جاه و جلال

ظاهر و کاخ و قصر خود را بی نیاز میدانستند بلکه بر خود بیش از سایرین سخت می گرفتند آنها چون دیگر مردم در خیمه بسر میبردند «الخ»

محققین و مورخین جامعه بشر معتقدند که این پیشرفت سریع این جهانگیری بی سابقه و واقعه نهضت تمدن بوده جنبش توحش که برخی گمان کرده اند؛ اعراب صحرا نشین برای غارت هجوم کردند بکل در اشتباه رفته اند زیرا گروهی در مدینه گرد آمده شیفته و فریفته دستورات پیغمبر اسلام بودند آنها جمیع همت و خیال خود را بدین متوجه ساختند که جهان گیر باشند یا خدا و رسول پیمان بستند که عقیده اسلام را در دنیای بشریت رواج دهند - مردمی که در اطراف بودند و بقرامت قرآن اشتغال داشتند این طبقه را یاری و حمایت می کردند - این مردم با وحدت و یکرنگی پایداری و استقامت بی مانندی کاخ اسلام را طوری بنا نمودند که از باد و باران و حوادث گزند نیافت از گفتگوی کلام و فلسفه زبانی ندید این بود اسلام پاک و قرآن خالص ص ۵۱ ج ۱

علامه محمد قراوا و مؤلفان این کتاب در مقدمه خود مینویسد:
 ۱۴۰ جلد ۷ تاریخ عالم خود مینویسد:

... این گروه متدین که در مدینه پرورش یافتند مسجد پیغمبر را

در آنجا مرکز زندگی دینی خود قرار دادند .

علامه بلاتوتوف، که از اعضاء آکادمی علوم روسیه است مینویسد :

در قرن هشتم مسیحی قرن دوم هجری - انوار معارف کلامی و فقهی

بناظران تایید؛ پیشوایان علم دین ظهور کردند بنا بر این مدینه در قرن

هفتم مسیحی مرکز و مبدا و بیخ و بن و سرچشمه نمود و عظمت اسلام بود.

رواج اسلام در اثنای جهانگیری در اروپا میان افراد سپاهی نیرو گرفت - در لشکر اسلام مردمی بودند که قرآن را در خاطر داشتند معنی آنرا می فهمیدند این گروه مسلمان در میدان جنگ مجالس عبادت منعقد میکردند - انجمنهای مردم زاهد و پرهیز کار تشکیل می یافت این جماعت مسلم پاک و پاکیزه بودند.

اسلام آنها را با این عقیده و ایمان مردمی جنگی و مبلغ و قاری قرآن و حافظ و مفسر و صاحب شمشیر و قلم تربیت کرد و برای اجرو مزد آخرت عمر خود را صرف کار و عمل میکردند این مردم بودند که هر کجا می رسیدند در هر حال بهر کسی بر می خوردند اورا بگفتار و کردار خود پرهیز کاری و کوشش در طلب سعادت ابدی تشویق میکردند و عقیده دینی خود را دوش بدوش شمشیر زدن رواج میدادند - در حقیقت آنچه را خداوند بمسلمانان وعده فرموده بود پیش از آخرت در دنیا نمایان گشت .

جنگها بچنگ مقدس و جهاد دینی که خدا برای رواج دین امر فرموده بوده بدل شد. مردمی که روح هادی سراپای آنها را فرا گرفته بود پس از قبول دین اسلام جز پیروی عقیده خود و اجرای احکام قرآن کار نمی کردند تا جائی که خلیفه دوم و سوم ترسیدند باختلاف قرائت قرآن اختلاف شده رأی عمومی و دینی اداره امور را می کرد - در جنگ صفین يك نفر آمد از خلیفه امیر المؤمنین علی (ع) مسئله ای از نماز پرسید یکی از جنگ جوین اعتراض کرد اکنون وقت سؤال مسئله است حضرت امیر بر آشفته فرمود ما برای همین حقیقت می جنگیم - در همین جنگ پس از ختم پیکار روز و شب مجالس قرائت قرآن و نقل حدیث منعقد میشد و هر کسی بجای خود

اطراف خلیفه می نشستند و مسائل خود را می پرسیدند آری اسلام رواج نکرده جز بقرآن و تهذیب جان و دل مردمان - عقیده باطنی بقرآن بجائی رسید که مسلمانان زمامدار ملل شدند - همین نیروی باطنی بیخ و بن اسلام بود و بدون آن نهضت ملت میسر نخواهد بود .

خلاصه عقاید و افکار اکثر خردمندان جهان این است که سبب نهضت مسلمین فقط قرآن بود و این جهانگیری محیر العقول نتیجه تریب قرآن بود .

از پیغمبر خدا (ص) روایت میکنند که فرمود در شرق و غرب زمین را برای من کشوندند و همه را دیدم و بزودی تا آنجا که دیدم قدرت و نیروی ملت من خواهد رسید .

کولدسیمر در کتاب عقیده و آئین اسلام خود مینویسد : آیادعوت پیغمبر ^{صلی الله علیه و آله} برای عرب بود یا برای دنیا آن گاه برهان اقامه میکند که پیغمبر مبعوث بر تمام مردم دنیا بوده و تمام بشر را برای همیشه هدایت و ارشاد کرده است و نمونه این حقیقت همین جهانگیری عجیب است :

اگر بخوایم عقاید بزرگان علمای مغرب و پیشوایان مستشرقین را بنویسیم محتاج یک کتاب است منظور ما بیان عقیده و افکار اروپائیان در این طرز فکری است که با اظهار نظر «ولتر» انگلیسی خاتمه میدهم .

«ولتر» فیلسوف و نویسنده مشهور انگلیسی است در کتاب خود بنام مختصر تاریخ عمومی میگوید سیلاب اسلام بهترین نظام سیاسی و اجتماعی بود که در روزگار تمایان ساخت و سیادت اسلام بهمین نسبت بوده اسلام هر کجا پای نهاد ملتی دید افسرده - پژمرده - خاموش - گرفتار

ظلم و ستم - دچار غارت و چپاول - جامعه آنها بهم ریخته - فاقد نظام و تربیت - اسلام جز حکومت‌های خور خواه که رابطه آنها با رعیت کسیخته بود در برابر خویش چیزی نیافت - اسلام در کارهای مردم نیرومند ترین افکار سیاسی را دارد ساخت نیکو ترین فکر سیاسی را که بشر دانسته زنده کرد؛ بیاری بشریت شتافت اسلام با تسانیت کمک داد - اسلام که ظهور کرد دولت روم نظام او بر اساس برده گی و بندگی بنا شده بود؛ ایران نیز با انحطاط اخلاقی و فقدان تربیت و تعلیم روم با ضمه محال میرفت با این جهت تا شروع به جهانگیری کرده نصف بیشتر دنیا را گرفت و همه جنگجویان را بشکستی انداخت - اسلام در ۴۶ کشور بیش از هزار میلیون بشر را در قرن دوم و سوم زیر اهتزاز پرچم دین اداره می کرد هشتصد سال امپراطوری - چهارصد سال مسلط بر اقیانوسها - تصرف نیم کره زمین با پیشرفت سریعی که بدون تبلیغات بسبب حقیقت اسلام داشت بر دنیا ثابت شد

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی